

PENSIILE MILITARILOR ROMÂNI ÎN LEGISLAȚIA SECOLULUI AL XIX-LEA

Dr. Veronica BONDAR¹

În actuala societate, guvernată de organizații, nu se mai concepe, în decursul evoluției personale a individului, etapa de bătrânețe, fără remunerația numită **pensie**. Mai mult, noile reglementări începând cu anul 2007, permit o nouă opțiune numită pensie privată. Dar cum orânduirea socială nu a fost guvernată de la început de stat, problema pensiilor a evoluat împreună cu acesta. De aceea, schimbarea majoră în acordarea acestui drept a survenit odată cu noile viziuni despre stat și cetățean, adoptate în urma Revoluției Franceze.

Un scurt istoric al evoluției modului de acordare al acestui drept, am regăsit în lucrarea *Pensiunile civile și militare, comentariu teoretic și indicator practic, pentru aranjarea drepturilor de pensiuni a tuturor funcționarilor publici*, semnată de int. colonel Remus R. Opreanu, licențiat în drept și căpitan Pascal Georgescu, licențiat în drept, editată în anul 1929, la Tipografia Inspectoratului General al Jandarmeriei Rurale din București, în care este redat discursul senatorului G.N. Popovici susținut în Parlament pentru a stabili proiectul „Legii pensiilor” din anul 1925.

Înainte de acest moment, Revoluția Franceză, **pensia** constituia un act de umanitate, un act de milă, *soldai care în timpul regilor Franței și ai Prusiei se eliberau după 7, 10, 12 ani din serviciu și mai mult chiar, primeau în loc de pensie un brevet, un pitac, care le dădea dreptul de a cerși. În unele țări, noul funcționar, era obligat a da celui care-l înlocuia, o parte din salariul ce primea. În alte țări, ca și la noi, exista o „casă sau o cutie a milelor” unde se depuneau sume, ce serveau la ajutorarea celor nevoiași, printre care figurau, în prima linie chiar și vechii și bătrânii slujbași².*

Conform expunerii de motive din „Legea pensiilor” din 22 august 1790: *statul trebuia să răsplătească serviciile aduse corpului social, când importanța și durata lor merita recunoștință. Națiunea trebuia să răsplătească cetățenilor ei sacrificiul ce aceștia au făcut, spre folosul public. Singurele*

servicii, pe care se cuvenea ca statul să le răsplătească, erau numai acelea care interesau societatea, în întregul ei. Sacrificiile, al căror preț, națiunea avea datoria să le plătească, erau acelea care se nășteau din pierderile, pe care cineva le încerca apărând patria, sau aducându-i servicii reale și bine constatate. Orice cetățean, care a servit, a apărut, a ilustrat, sau a luminat patria lui, ca și acela, care a dat strălucite exemple de devotament și de sacrificiu, pentru binele public, căpăta, sau avea drepturi, la recunoștința națiunii și poate, după natura, însemnătatea și durata serviciilor aduse, să pretindă recompense³.

Alexandru Ioan Cuza (1859-1866)

La nivel național Domnitorul era stăpân a toate bunurile și el împărțea din acestea, numai celor cărora el voia. Și dacă la noi, unii mari Domnitori, au răsplătit, prin daruri de moșii, pe căpitani viteji, nu este mai puțin adevărat însă, că în ultimele vremuri ale domnilor fanarioți aceștia împărțeau, din bunurile țării, numai favoriților lor, acelor „obrazesțiute sau fețe simandicoase”⁴ ale epocii.

Introducerea „Regulamentelor Organice” (1831) în cele două principate, relevă faptul că pensia era considerată o recompensă din partea statului.

Articolele 7 și 8 din anexa literei B, a „Regulamentului Organic din Moldova”⁵ relevă faptul că pensiile variau după anii de serviciu și după infirmitățile care făceau funcționarii improprii serviciilor. Drepturile urmașilor nu erau recunoscute decât cu excepția văduvelor și copiilor membrilor corpului didactic, măsură care a fost generalizată în anul 1879. „Regulamentul Organic din Moldova” a suferit modificări între anii 1851 și 1863. În ceea ce privește vârsta de retragere, ea a fost fixată la 60 de ani împliniți, iar pensiile ce se mai acordau erau: de răsplătire pentru acei care aduceau servicii extraordinare statului și pensii de ajutor, ce se acordau familiilor scăpătate ale slujbașilor țării. Cu începere de la 1864 se făceau rețineri de 10% din salarii și pensii⁶.

Conform articolelor 29 și 30, din capitolul III, secția II din „Regulamentul Organic al Valahiei”⁷, condițiile

de obținere a pensiilor, în acest ținut, erau diferite. Pensia constituia o recompensă pentru cei ce deveneau infirmi, iar dacă mureau, pensia se transmitea întreagă văduvei și copiilor. Pensia de vechime de serviciu se dădea astfel: pentru 8 ani de serviciu – o treime din ultima leafă; pentru 16 ani de serviciu – jumătate din ultima leafă, iar pentru 24 ani de serviciu efectiv – leafa întreagă. Funcționarii care slujeau în slujbele particulare ale Domnului nu primeau pensie și nu era admis nici cumulul pensiei cu a unei lefi. În privința drepturilor urmașilor erau statornicite reguli prin articolele 35 și 36 din „Regulamentul Organic”.

Dispozițiile acestui regulament au suferit modificări în anii 1852-1853 aducându-se unele restricții, în ceea ce privește dobândirea pensiei și anume: se cerea vârsta de 50 ani împliniți; nu puteau beneficia de pensii decât slujbașii numiți cu Ofis Domnesc și care aveau leafă lunară mai mare de 200 lei vechi.

Această dispoziție a fost modificată admițându-se la pensie și funcționarii retribuiți cu un salariu mai mic de 200 lei vechi, măsură abrogată în anul 1859.

Pentru cadrele militare, anul 1862 avea să fie cel în care au fost emise primele documente specifice. Ordinul nr. 267 în care este prezentat „Tabloul cu noua organizare a Ministerului”, publicat în „Monitorul Oastei” nr. 1 din 20 octombrie 1862, Anul III, Partea Oficială, este cel dintâi document în care regăsim structura **Pensii** la cea de-a doua **Secție a Direcției Administrația Generală**.

Ordinul nr. 288 publicat în „Monitorul Oastei” nr. 2 din 29 octombrie 1862, Anul III, Partea Oficială, vine să întregască precedentul ordin prin prezentarea unei liste detaliate cu atribuții ale diferitelor direcții. Structura numită Pensii are ca atribuție *lichidarea pensiilor militarilor în retragere*.

„Legea asupra poziției ofițerilor” publicată în „Monitorul Oastei” nr. 28 din 23 decembrie 1864, Anul V, Partea Oficială prezintă o imagine cuprinzătoare a diferitelor status-uri ale ofițerului: *activitate, neactivitate, reformă și retragere* și a drepturilor convenite.

Prin Înalțul Ordin de Zi nr. 1002 din 6 iulie 1865 este promulgată „Legea pentru pensiile și ajutoarele subofițerilor și soldaților în retragere”, publicată în „Monitorul Oastei” nr. 12 din 12 iulie.

Situația determinată de Războiul de Independență, duce la emiterea Înalțului Decret nr. 2435 din 29 decembrie 1877, relativ la pensiile militarilor rămași infirmi din cauza rănilor dobândite în război, precum și văduvelor și orfanilor celor morți în luptă publicat în „Monitorul Oastei” nr. 29 din 30 decembrie din 1877, Partea Oficială. Acest document a fost completat prin Înalțul Decret-lege nr. 1349 din 16 aprilie 1886, publicat în „Monitorul Oastei” nr. 14 din 9 mai 1886 și prin Înalțul Decret nr. 2036 din 18 iunie 1886, publicat în „Monitorul Oastei” nr. 22 din 5 iulie 1886.

În anul 1889, prin Ordinul nr. 4125 din 30 mai, este promulgată „Legea pensiilor militarilor”, publicată în „Monitorul Oastei” nr. 45 din 4 iulie 1889.

Pentru o imagine reală și concludentă, în continuare, prezentăm, în integralitate, documentele menționate referitoare la pensia cadrelor militare.

ORDIN PE TOATĂ OASTEA nr. 267⁸

Ostași!

Chemat prin Înalta încredere a Măriei Sale Domnitorul a conduce din nou Ministerul de Război, simt toată întinderea datoriilor mele, a veghea ca fiecare să-și îndeplinească pe ale sale cu energie, cu o conștiință adevărat militară, va fi grija și stăruința mea cea mai dintâi.

Armata noastră a făcut mari progrese, instituțiile militare sunt pe drum de organizare, dar cu atât mai mult și îndatoririle noastre devin mai serioase.

O repet dar, să dăm exemple de virtuți adevărat militare, din care disciplina e cea dintâi și astfel țara ne va privi cu mândrie și vom putea corespunde așteptării și încrederii Măriei Sale Domnitorul.

Ministrul de Război
General *Florescu*

TABLOU de noua organizare a Ministerului

I
CABINETUL MINISTRULUI
un șef al cabinetului, doi adjutanți,
un secretar pentru corespondența străină

II
1-a Direcție
Personal și Operații Militare

1-a Diviziune

1-a Secție

- Corespondența generală
- Operații militare
- Recrutare

2-a Secție

- State majore
- Școli
- Justiția militară
- Geodezia, topografia, hartă și planuri
- Lucrări istorice, bibliotecă

2-a Diviziune**1-a Secție**

- Organizarea și efectivul
- Infanteria
- Cavaleria
- Remonta

2-a Secție

- Jandarmeria
- Artileria
- Geniu
- Trupele neregulate

III

**2-a Direcție
Administrația Generală**

1-a Diviziune**1-a Secție**

- Personalul Intendenței Militare
- Transporturi
- Paturi militare
- Îmbrăcăminte și campament

2-a Secție

- Spitale
- Personalul spitalelor
- Subzistența
- Materialul Geniului și Artileria
- Serviciul interior al Ministerului

2-a Diviziune**1-a Secție**

- Solda
- Revista de contabilitate
- Administrația interioară a corpurilor
- Fonduri și ordonanțe

2-a Secție

- Conturi generale ale bugetului
- Conturi în materiale
- Pensii (s.n.)
- Legi și arhive

Ministrul de Război
General *Florescu*

**ORDIN PE TOATĂ OASTE
nr. 288⁹**

Pentru o mai repede și o mai ușoară lucrare pentru centralizarea lucrărilor în grupe identice, pe lângă Tabloul noii organizări a Ministerului de Război, publicat în „Monitorul Oastei” nr. 1 (Volumul legi, ordonanțe, regulamente) se alătură acum o listă detaliată de atribuții ale diferitelor direcții, divizii și secții.

Cu chipul acesta corpurile vor avea o mare ușurare în lucrările lor și vor putea corespunde scopului noii organizații.

Ministrul de Război
General *Florescu*

**Atribuțiile diferitelor
Direcții, Divizii și Secții**

Cabinetul Ministrului

Deschiderea, înregistrarea și trimiterea depeșelor Cabinetului.

Centralizarea lucrărilor cu Măria Sa Domnitorul.

Audiențe.

Comunicații cu jurnalele.

Afaceri rezervate și secrete.

Afaceri care nu intră în atribuțiile secțiilor.

Redacția și înregistrarea ordinelor de zi.

„Monitorul Oastei”.

Centralizarea lucrărilor de înaintare după lucrările birourilor competente la fiecare secție.

Generalul Ioan Emanoil Florescu, ministru de Război între 28 noiembrie 1859 și 27 mai 1860; 14 iulie 1860 și 17 aprilie 1861; 30 august 1860 și 14 aprilie 1861; 30 septembrie 1862 și 11 octombrie 1863; 14 martie 1871 și 26 aprilie 1876

1. Direcție*1. Divizie*

1. Secție

Înregistrarea și încunoștințarea decretelor Domnitorului.

Corespondența cu autoritățile civile și militare pentru tot ce privește liniștea interioară a Statului, menținerea ordinii și liniștii publice.

Afaceri generale.

Alegeri.

Interpretarea regulamentelor ce privesc toate armele și modificările pe care trebuie să le aducă aceste regulamente.

Operațiile consiliilor de revizie.

Aplicarea în armată a legilor generale ale statului.

Ceremonii publice, reviiuri și alte solemnități militare.

Onoruri și prezentări.

Conflicte.

Disciplina trupelor pe drum, în garnizoane, în lagăr și în cartiruri.

Poliția și inspecția ofițerilor în neactivitate.

Medalii de onoare.

Operații militare.

Marșuri militare și manevre.

Șederea trupelor în garnizoane și dislocarea lor.

Tabere și formarea unei armate active.

Misii militare.

Chemarea claselor.

Punerea în activitate și încorporarea oamenilor chemați.

Angajări voluntare și reangajări.

Înlocuiri.

Darea biletelor de liberare.

Concedii de reformă.
 Organizarea, direcția, întrebuințarea și vegherea
 oamenilor din rezerva armatei.
 Personalul depourilor de recrutare.
 Dotația armatei.
 Împărțirea contingentului între districte.

1. *Divizie*
 2. Secție

Ofițeri generali.
 Corpul de Stat Major.
 Statul Major al Piețelor.
 Școala militară.
 Școlile regimentare:
 - de tragere în țintă
 - de scrimă și gimnastică.
 Muzici militare.
 Corespondența judiciară.
 Înștiințarea judecăților Consiliilor de Război.
 Căutarea și urmărirea dezertorilor.
 Închisorile militare.
 Amnistii, iertări și reduceri de pedepse.
 Administrația companiilor de disciplină.
 Prizonierii de război, poliția lor și schimbarea lor.
 Naturalizarea militarilor în activitate.
 Pregătirea și descrierea materialelor topografice
 pentru hărți și desene.
 Executarea desenelor militare:
 - tuturor hărților.
 Cumpărări de cărți și documente istorice pentru bibliotecă.
 Istoria regimentelor de la crearea lor și în general
 toate lucrările istorice.
 Conservarea bibliotecii.

2. *Divizie*
 1. Secție

Organizarea, efectivul, situație și lucrări statistice.
 Personalul, organizarea, inspecția, starea civilă a
 regimentelor de infanterie, batalioanelor de vânători
 și flotilei.
 Asemenea pentru cavalerie.
 Școala de echitație.
 Organizarea depozitelor de remontă, cumpărarea de
 cai pentru toate armele.
 Ținerea registrelor matricole pentru toate aceste corpuri.
 Corespondența în ceea ce le privește.

2. *Divizie*
 2. Secție

Personalul, organizarea, inspecția, starea civilă a
 jandarmeriei.
 a) Artilerii
 - a geniului și pompierilor
 - a trupelor neregulate, dorobanți, gărzi, frontiere etc.
 Ținerea registrului matricol pentru toate aceste corpuri.
 Corespondența în ceea ce le privește.

2. Direcție

1. *Divizie*

1. Secție
 Inspecții administrative.
 Personalul și starea civilă a Corpului de Intendență
 Militară.
 Idem Corpului Ofițerilor de Administrație.
 Idem Corpului Trenului Echipajelor.
 Idem Companiei de Uvrieri, Administrația.
 Transporturi generale.
 Cheltuieli de misie.
 Materialul de culcat.
 Magazie de îmbrăcăminte, de echipament, de
 campament etc.
 Atelierul de confecții.

1. *Divizie* 2. Secție

Personalul și stare civilă a ofițerilor sanitari.
 Idem a ofițerilor de administrație a spitalelor.
 Administrația și contabilitatea Serviciului Spitalelor Militare.
 Cheltuieli pentru tratamentele militarilor în spitalele civile.
 Cheltuieli pentru infirmeriile regimentare.
 Contabilitatea Casei de invalizi.
 Hrana, furajele, încălzitul.
 Luminatul și contabilitatea care rezultă.
 Materialul magaziiilor de geniu.
 Zidiri, chiria lor și cazarmarea.
 Materialul arsenalelor de artilerie.
 Foi, fonderii și pudriere.
 Predare de muniții.
 Armătura trupelor.
 Fabricarea capselor.
 Importanța armelor.
 Contabilitatea cheltuielilor de material al artileriei
 și geniului.
 Personalul Administrației Centrale.
 Materialul idem.
 Trebuincioasele de birou.
 Curățenia zidirilor Administrației Centrale.

2. *Divizie* 1. Secție

Solda și cereri de tot felul, făcute de statele majore
 și corpurile de toate armele.
 Datoriile ofițerilor.
 Contabilitatea interioară a corpurilor de trupă.
 Verificarea conturilor trimestriale și reviste de contabilitate.
 Masa individuală și masa de întreținere.
 Reparația fondurilor generale.
 Vegherea întrebuințării creditelor.
 Slobozirea ordonanțelor de plată și de delegație.
 Ținerea hârtiilor (îndoite).

2. Divizie

2. Secție

Facerea bugetelor.
 Revizia și controlul cheltuielilor ale tuturor serviciilor.
 Facerea conturilor generale, exercițiul pentru bugetul definitiv.
 Urmărirea datoriilor corpurilor către stat.
 Examen și discuții asupra afacerilor ce dau loc la un proces.
 Verificarea conturilor de material ale diferitelor servicii.
 Lichidarea pensiilor militarilor în retragere.
 Gratificațiile militarilor reformați.
 Conservarea, îngrijirea și clasarea legilor, decretelor, ordinelor, regulamentelor, instrucțiunilor și circularilor.
 Conservarea dosarelor și pieselor care nu mai sunt necesare la lucrul secțiilor.
 Arhivele corpurilor de trupă, diviziilor și a intendentei militare.
 N.B. - Datoriile
 - Concediile
 - Mutările
 - Formulările ofițerilor în genere intră în atribuțiile diviziei care se ocupă cu armele din care fac parte.

Ministrul de Război
 General *Florescu*

* * *

NOI ALEXANDRU IOANI

Cu mila lui Dumnezeu și voința Națională – Domnul Principatelor Unite Române
 La toți de față și viitori sănătate!
 Asupra raportului Ministrului Nostru secretar de Stat la Ministerul de Război
 Văzând jurnalul Consiliului Nostru de Miniștri
 Auzind și opinia Consiliului Nostru de Stat
 În puterea Statului de la 2/14 iulie trecut
 Am sancționat și sancționăm, promulgat și promulgăm ce urmează:

LEGE

asupra poziției ofițerilor¹⁰

TITLUL I

Despre Grad

Art. I. Gradul se conferă de Domni; el constituie poziția ofițerului; ofițerul nu-l poate pierde decât printr-unul din cazurile următoare:

1. Demisia primită de Domn;
2. Pierderea calității de român;
3. Condamnarea la o pedeapsă criminală;

4. Condamnarea la o pedeapsă corecțională pentru vinile prevăzute prin Codica Penală la articolele 128, 144, 228, 289, 290, 306, 308, 309, 322, 334, 345 și 362;

5. Destituirea pronunțată prin sentință de un Consiliu de Război.

Afară de cazurile prevăzute prin celelalte legi în vigoare, destituirea va fi anunțată pentru cauzele mai jos arătate:

1. Pentru ofițerul în activitate, după o absență ilegală de la corpul său, de trei luni;
2. Pentru ofițerul în activitate, în disponibilitate sau neactivitate, pentru rezidența afară din Principatele Unite, fără voia Domnitorului, după 15 zile de absență.

TITLUL II

Despre pozițiile ofițerului

Art. II. Pozițiile ofițerului sunt:

- Activitatea și disponibilitatea
- Neactivitatea
- Reforma
- Retragerea.

Secția 1

Despre activitate

Art. III. Activitatea este poziția ofițerului care face parte din cadrele constitutive ale oastei, având o funcție și a ofițerului, afară din cadre, întrebuițat temporar la un serviciu special sau cu vreo misie.

Disponibilitatea este poziția specială a ofițerului general sau de stat major, făcând parte din cadrele armatei și temporale fără funcție.

Secția 2

Despre neactivitate

Art. IV. Neactivitatea este poziția ofițerului afară din cadre și fără nicio funcție.

Art. V. Ofițerul în activitate nu poate fi pus în neactivitate, decât în urma vreuneia din cauzele de mai jos:

- Licențierea de corp;
- Desființarea funcției;
- Întoarcerea din captivitate de la inamic, când ofițerul prizonier de război a fost înlocuit în funcția sa;
- Infirmități vremelnice;
- Retragerea sau suspendarea din funcție.

Art. VI. Punerea în neactivitate prin retragere sau suspendare din funcție se face prin Decret Domnesc, după raportul Ministrului de Război.

Art. VII. Ofițerii în neactivitate prin licențierea corpului, desființarea funcției sau întoarcerea din captivitate, sunt chemați a ocupa jumătatea funcțiilor din gradul lor ce va fi vacant în arma din care fac parte.

Timpul în care au stat ofițerii în neactivitate, le este socotit drept serviciu efectiv pentru drepturile de înaintare la comandă, la reformă și la retragere.

Art. VIII. Ofițerii în neactivitate pentru infirmități temporale și prin retragerea sau suspendarea funcției sunt susceptibili de a fi reprimiți în activitate.

Timpul ce au petrecut în neactivitate le este socotit ca serviciu efectiv, numai pentru reformă și retragere.

Secția 3

Despre reformă

Art. IX. Reforma este poziția ofițerului fără funcție care, nemaiputând fi chemat în activitate, n-a îndeplinit condițiile ce-i pot da drept la pensie de retragere.

Art. X. Reforma se poate pronunța:

1. Pentru infirmități incurabile;
2. Pentru măsuri de disciplină.

I

Despre reforma pentru infirmități incurabile

Art. XI. Reforma pentru infirmități incurabile va fi pronunțată în formele cerute prin Legea asupra pensiilor.

II

Despre reforma pentru măsuri de disciplină

Art. XII. Un ofițer nu poate fi trecut în poziția de reformă, din cauză de disciplină, decât pentru unul din motivele următoare:

Purtarea rea din obișnuință, greșeli grave în serviciu sau în contra disciplinei;

Greșeli contra onoarei;

Prelungirea peste 3 ani în poziție de neactivitate afară de restrângerile cuprinse în articolul următor.

Art. XIII. Reforma pentru cauză de disciplină a ofițerului în activitate și pentru ofițerii în neactivitate, va fi pronunțată prin hotărârea Domnească, după Raportul Ministrului de Război și în urma părerii unui consiliu de anchetă, a cărui compunere și forme vor fi determinate printr-un regulament de administrație publică.

Reforma din cauza prelungirii neactivității într-un curs de 3 ani, nu va putea fi pronunțată decât în privința ofițerului care, după părerea aceluiași consiliu, va fi recunoscut nesusceptibil de a fi rechemat în activitate.

Părerile consiliului de anchetă nu se pot modifica decât în favoarea ofițerului.

Secția 4

Despre retragere

Art. XIV. Retragera este poziția definitivă a ofițerului reintrat în viața civilă cu dreptul de a se bucura de o pensie hotărâtă prin lege în vigoare.

TITLUL III

Despre soldă

Art. XV. Solda activității este hotărâtă după tarifele aprobate de Domn.

Art. XVI. Solda disponibilității este hotărâtă 4/5 din solda activității.

Art. XVII. Solda pentru neactivitate este fixată:

1. Pentru ofițerul ieșit din activitate în urma licențierii corpului, desființării de funcție, întoarcerea din neactivitate sau de infirmități temporale, la jumătatea soldei de activitate, fără alte accesorii sau cheltuieli reprezentative.

2. Pentru ofițerul ieșit din activitate prin retragere sau suspendarea de funcție la 2/5 din aceeași soldă.

Art. XVIII. Locotenenții și sublocotenenții în neactivitate vor primi 3/5 din solda activității fără niciun alt accesoriu, făcând excepție [punctul] 1 din articolul precedent.

Art. XIX. Niciun ofițer reformat nu a împlinit timpul serviciului impus prin legea recrutării.

Orice ofițer reformat, având mai puțin de 2/3 din timpul de serviciu, pentru pensia de retragere va primi pe timp egal cu jumătatea duratei serviciilor sale efective, soldă de reformă egală cu 2/3 din minimum pensiei de retragere al gradului său.

Ofițerul având în momentul reformei sale mai mult de 2/3 timp de serviciu efectiv, cerut pentru pensia de retragere, va primi o pensie de reformă a cărei sumă va fi determinată după minimum retragerii gradului său socotit câte 1/24 părți pentru fiecare an din serviciul efectiv.

Art. XX. Pensiile de reformă date după 2/3 din timpul serviciului cerut pentru pensia de retragere, vor fi înscrise în registrul pensiilor tezaurului public.

Ele nu vor fi cesibile nici supuse sechestrului decât până la 1/3 parte, afară din cazurile de datorii către Stat, sau în alte cazuri prevăzute prin legi.

Art. XXI. În niciun caz pensia de reformă nu va fi reversibilă în total sau în parte asupra văduvelor și orfanilor.

TITLUL IV

Dispoziții generale

Art. XXII. Dispozițiile acestei Legi se aplică Corpului de Intendență Militară, ofițerii Corpului Sanitar din armată, aceluiași Administrației Veteranilor Militari etc.

Art. XXIII. Orice ofițer osândit prin sentință la o închisoare mai mult de 6 luni, va fi suspendat din funcție sau pus în reformă, conform dispozițiilor art. VI și XIII din această lege.

Generalul Gheorghe Manu, ministru de Război între 14 iulie 1869 și 17 decembrie 1870; 12 noiembrie 1888 și 4 noiembrie 1889; 22 decembrie 1904 și 12 martie 1906

Timpul ce l-a petrecut în închisoare nu va fi socotit niciodată ca timp de serviciu efectiv, nici chiar pentru dreptul de retragere.

TITLUL V

Dispoziții tranzitorii

Art. XXIV. Ofițerii aflați astăzi în neactivitate de serviciu vor rămâne în condițiile ordonanțelor anterioare, în virtutea cărora au fost puși în neactivitate și timpul petrecut de dânsii în această poziție, nu li se va considera serviciu efectiv.

Art. XXV. Toate dispozițiile de mai înainte contrar acestei legi sunt și rămân desființate.

Facem cunoscut și ordonăm ca cele de față, investite cu sigiliul Statului și trecute în Monitorul Oficial, să fie adresate Curților, Tribunalurilor și Autorităților Administrative ca să le înscrie în registrele lor, să le observe și să facă a se observa și ministru Nostru secretar stat la Departamentul Justiției, Cultelor și Instrucției Publice este însărcinat a priveghea publicarea lor.

Dat în București, la 3 decembrie 1864

Alexandru Ioan

L.S. Ministru Secretar de Stat
la Departamentul Justiției, Cultelor și Instrucției Publice

N. Crețulescu

Ministru Secretar de stat
la Departamentul de Război
General *Manu*

Nr. 1712

ÎNALT ORDIN DE ZI¹¹

Nr. 1002

București, 6 iulie 1865

Văzând raportul Ministrului Nostru secretar de stat la Ministerul de Război nr. 4851

Considerând votul Adunării Generale a României dat în ședința din 16 iunie, anul curent

Considerând aprecierea Senatului în Ședința din 28 iunie, anul curent

Pe puterea art. 14 din convenție și art. 3 și 14 din statul promulgat la 2/14 iulie 1864

Am sancționat și sancționăm

Am promulgat și promulgăm ce urmează:

LEGE

pentru pensiile și ajutoarele subofițerilor și soldaților în retragere

Art. 1. Subofițerii și soldații, care vor servi sub drapel fără întrerupere 25 ani, în care nu intră acei petrecuți în rezervă, vor avea drept la pensie.

Nu vor avea drept la pensie în cazurile în care condicile penale militare îi lipsește de dânsa, întrucât însă va urma o sentință judecătorească.

Art. 2. Oricare ar fi timpul serviciului, subofițerii și soldații care vor dobândi blesuri [răni – n.n.] grave, contuziuni [contuzii – n.n.] și orice alte infirmități incurabile în timp de război, din cauză de devotament către serviciu sau pentru salvarea unui cetățean în pericol, și când acestea îl pun în imposibilitate de a se hrăni sau mai mulți membri ai corpului, vor avea drept la pensie.

Art. 3. Subofițerii și soldații care nu în timp de război vor dobândii din cauza serviciului blesuri grave sau alte infirmități incurabile, ce-i vor pune în imposibilitatea de a hrăni, vor avea dreptul la două-treimi din pensie.

Art. 4. Blesurile și infirmitățile și incurabile dar care nu pun pe suferind în imposibilitatea de a se hrăni, dau dreptul la un ajutor plătit o dată în momentul pornirii la vatra sa.

Art. 5. Pensiile și ajutorul, menționate în articolele precedente se hotărăsc precum, urmează:

- Pentru serviciul de 25 ani, după art. 1, lei 600 pe an;
- Pentru cazurile arătate la art. 2, lei 600 pe an;
- Pentru cazurile arătate la art. 3, lei 400 pe an;
- Pentru cazurile arătate la art. 4, un ajutor de 600 odată plătit.

Art. 6. Pensiile și ajutoarele acordate în virtutea legii de față, se vor plăti de către Casa de Dotațiune a Oastei, pe cât fondurile acestei case vor permite.

Art. 7. Constatarea blesurilor și a infirmităților dând drept la pensie sau ajutor se va face:

1) Printr-un certificat de origine, eliberat de Consiliul de Administrație al corpului din care face parte militarul.

2) Printr-un certificat de vizită și supravizită eliberat cel dintâi de către medicul principal al corpului, cel de-al doilea de către doi medici numiți de Inspectorul General al Serviciului Sanitar Militar.

Zisele certificate vor trebui să arate exact și sub răspunderea celor ce vor subsemna, dacă blesurile sau infirmitățile sunt de categoria celor prevăzute prin art. 2, 3 și 4 și apoi se va viza de Inspectorul General Militar.

Art. 8. Ministerul de Război va completa instrucția prevăzută prin articolul precedent, apoi va elibera un titlu de pensie sau un mandat de ajutor militarilor admiși a se bucura de una sau cealaltă favoare.

Art. 9. Orice militar pensionat sub orice titlu va fi, precum și aceleora cărora s-au dat numai ajutor pentru bleșuri sau infirmități conform articolelor precedente, primesc de la stat mijloace de transport spre a se întoarce la vetrele lor.

Afară de acestea ei rămân stăpâni pe efectele lor de micul echipament.

Art. 10. Toate pensiile arătate la art. 1, 2 și 3 se vor socoti viageră, iar văduvele ostașilor morți în război vor primi jumătate pensie pe câtă vreme vor rămânea necăsătorite.

Dispoziții tranzitorii

Art. 11. Răniții aflați astăzi pensionați se vor înscrie la Casa de Dotație a Oastei cu dreptul acordat de legea de față și se vor bucura pe viitor de pensia aici hotărâtă.

Art. 12. Toate dispozițiile anterioare contrare acestei legi sunt și rămân desființate.

Această lege s-a votat de adunarea electivă a României în ședința din 16 iunie anul 1865 și s-a adoptat cu unanimitate de una sută una voturi.

V. Președinte *D. Gusti*
L.S. Secretar *A. Borănescu*

Senatul României

Senatul României a adoptat această lege în ședința sa din 28 iunie anul 1865.

V. Președinte *Docan*
L.S. Secretar *C. Al. Cottescu*

Facem cunoscut și ordonăm ca cele de față investite cu sigiliul statului și trecute în Monitorul Oficial să fie adresate Curților Tribunalelelor și Autorităților Administrative ca să le înscrie în registrele lor, să le observe și să facă ale observa și Miniștri Noștri, secretar de stat la Departamentul Justiției, Cultelor și Instrucțiunilor Publice, și acele de Război sunt însărcinați cu aducerea la îndeplinire a Legii de față fiecare în ceea ce-i privește.

Dat în Ruginoasa la 3 iulie 1865.

Alexandru Ioan

Ministru secretar de stat la
Ministerul Cultelor și Instrucției Publice
D. Cariagdi

Ministru secretar de stat
la Ministerul de Război General *Manu*

Nr. 2435

ÎNALT DECRET **relativ la pensiile militarilor rămași infirmi** **din cauza rănilor dobândite în război,** **precum și văduvelor și orfanilor** **celor morți în luptă¹²**

Prea Înălțate Domn,

Am onoarea a prezenta Măriei Voastre spre sancționare alăturatul proiect de lege, relativ la pensia militarilor rămași infirmi din cauza rănilor dobândite în război, precum și văduvelor și orfanilor celor morți în luptă, votată de Corpurile Legiuitoare.

Sunt cu cel mai profund respect,
Prea Înălțate Domn,
Al Măriei Voastre
Prea plecat și prea supus servitor,

Ministru Secretar de Stat
la Departamentul de Război,
Ad-interim *I.C. Brătianu*

Asupra raportului ministrului Nostru secretar de Stat la Departamentul de Război, sub nr. 19014, pe lângă care Ne supune spre sancționare Legea relativă la pensia militarilor rămași infirmi din cauza rănilor dobândite în război, precum și văduvelor și orfanilor celor morți în luptă, votată de Corpurile Legiuitoare;

În virtutea art. 93 din Constituție
Am sancționat și sancționăm
Am promulga și promulgăm ce urmează:

LEGE

Art. 1. Ofițerii de orice grad, subofițerii, caporalii și soldații, oricare ar fi fost durata serviciului lor, vor avea drept la pensie pe bazele indicate în art. 5, dacă vor fi răniți grav și într-un chip incurabil în evenimentele războiului.

Ei vor avea același drept dacă vor fi dobândit infirmități grave și incurabile, recunoscute a fi provenit din ostelile și pericolele campaniei.

Art. 2. Rănilor sau infirmităților, provenite din cauzele enunțate, deschid implicit dreptul la pensie, dacă ele au ocazionat orbirea, amputația sau pierderea absolută a usagiului [folosirii – n.n.] unuia sau mai multor membre.

Art. 3. În cauzele mai puțin grave, ele dau loc la pensie sub condițiile următoare:

1. Pentru ofițeri, dacă ele pun în stare a nu mai putea rămâne în activitate și le ridică posibilitatea de a reintra mai târziu în armată.

2. Pentru subofițeri, caporali și soldați, dacă ele îi pun în stare a nu mai putea servi și a nu-și mai putea scoate hrana.

Art. 4. Rănirile și infirmitățile subofițerilor, caporalilor și soldaților, care vor fi recunoscute incurabile, dobândite în cursul evenimentelor războiului, dar care nu pun pe suferind în imposibilitate de a se hrăni, nu dau drept la pensie, ci la un ajutor de 240 lei, plătit o dată în momentul pornirii la vatra sa.

Art. 5. Se fixează bazele pensiei precum urmează:

a) Ofițerii vor avea o pensie egală cu solda întregă (fără accesorii), cuvenită gradului ce vor avea în momentul când au fost răniți sau deveniți infirmi;

b) Subofițerii vor avea o pensie de 360 lei pe an;

c) Caporalii vor avea o pensie de 300 lei pe an;

d) Soldații vor avea o pensie de 240 lei pe an.

Art. 6. Aceste pensii vor fi reversibile [transmisibile – n.n.], după moartea titularului, asupra văduvelor până la moartea sau remăritarea lor, și asupra copiilor până la majoratul lor.

Art. 7. Vădulele și copiii militarilor uciși pe câmpul de bătaie, precum și vădulele și copiii militarilor morți din cauza evenimentelor războiului sau din cauza bolilor, sub influența cărora au fost supuși prin obligații ale serviciului lor în campanie, au drept a primi aceiași pensie care s-ar fi cuvenit soțului sau tatălui lor, dacă ar fi trăit cu răni sau infirm.

Pensia văduvelor încetează la remăritarea lor. Pensile copiilor curg până la majoratul lor.

Art. 8. În toate cazurile arătate mai sus, vădulele fără copii primesc pensia pe jumătate.

Art. 9. În caz că, militarul nu ar lăsa văduvă sau copii, ci un tată infirm sau o mamă văduvă și fără mijloace de existență, pensia cuvenită lui, va profita tatăl lui sau mama cât va trăi.

Dacă militarul lasă o soție fără copii și care are drept la jumătate din pensie, cealaltă jumătate din pensie o vor primi părinții fără mijloace.

Art. 10. Pensile datorate tuturor militarilor, în condițiile legii de față, se vor plăti de Casa Dotațiunei Oastei. Statul va reține din subvenția ce dă anual Casei Pensiiilor sumele ce se va constata că dânsa datorează ofițerilor și urmașilor lor, în momentul rănirii sau infirmității, conform Legii generale a pensiilor și le va vărsa de-a dreptul în Casa Dotațiunei Oastei.

Se vor afecta la plata acestor pensii toate veniturile Casei de Dotațiune a Oastei, care prin legi speciale n-ar avea altă destinație.

Se va prevedea în bugetul Statului suma necesară pe fiecare an pentru acoperirea pensiilor acordate cu legea de față.

Art. 11. La 25 a fiecărei luni Casa de Dotațiune a Oastei va ordonanța casierilor generali plata pensiilor din județ.

Casierii generali vor elibera imediat mandate individuale și le vor trimite în comunele unde domiciliază pensionarii.

Perceptorii comunali vor achita la prezentare aceste mandate celor în drept, de la care vor primi chitanțe legalizate de primari.

Art. 12. Gradele inferioare care, pe lângă pensia prevăzută în această lege, ar fi dobândit dreptul și la alte pensii, precum sunt aceia ai Ordinului „Steaua României” sau acea pentru serviciul de 12 ani ca sergent, nu vor putea primi, din acestea din urmă, decât jumătate din sumele prevăzute de legile speciale.

Art. 13. Copiii militarilor morți sau deveniți infirmi vor avea dreptul a fi crescuți gratis în institutele de instrucție ale Statului. Pentru copiii orfani de tată și mamă pensia va fi reținută în favoarea Statului pentru tot timpul cât ei se vor afla în acele institute.

Art. 14. Pensiile înființate prin prezenta lege nu sunt supuse la nicio reținere.

Art. 15. Pensiile acestea nu se pot înstrăina, ele nu se pot nici urmări sau sechestra de cât numai pentru cazurile art. 185 și 187 Codul Civil.

Art. 16. Orice militar pensionat sub orice titlu va fi, precum și aceia cărora s-au dat numai un ajutor, conform art. 4, primesc de la Stat mijloace de transport spre a se întoarce la vetrele lor.

Afară de acesta, ei rămân stăpâni pe efectele lor de mic echipament.

Art. 17. Orice militar, văduvă, orfan sau părinte care va voi a face să i se valoreze dreptul său la pensie din cauza de răniri sau infirmități, trebuie să adreseze cerere către Ministerul de Război. Ministerul va proceda imediat la verificarea drepturilor reclamantului.

Art. 18. Ministerul de Război va constata cauzele rănirilor sau infirmităților, fie prin raporturile oficiale și alte documente autentice, care vor constata faptul sau prin certificatele autoritățile militare, sau în fine prin o informație sau anchetă ordonată de dânsul.

Art. 19. Ministerul de Război constatând dreptul la pensie, va elibera un titlu de pensie sau un mandat de ajutor militarilor, văduvelor, orfanilor sau părinților admiși a se bucura de dispozițiile legii de față.

Ion C. Brătianu, ministru de Război între 12 august și 15 noiembrie 1868; 20 august 1877 și 18 martie 1878; 25 noiembrie 1878 și 7 ianuarie 1879; 9 iunie 1881 și 24 ianuarie 1882; 1 august 1882 și 22 iunie 1884; 13 ianuarie și 20 februarie 1886; 5 noiembrie 1887 și 23 martie 1888

Art. 20. Dreptul orfanilor la pensie se va putea reclama și de vreuna din rude sau de la primarul locului unde ei s-ar afla.

Art. 21. Toate cererile, cum și constatările dreptului la pensie, precum și legalizările chitanțelor care se dau de pensionari pentru primirea pensiei sunt scutite de timbru.

Art. 22. Orice dispoziții de legi și regulamente anterioare, contrarii prezentei legi, sunt și rămân abrogate.

Această lege s-a votat de Adunarea Deputaților, în ședința de la 4 decembrie anul 1877 și s-a adoptat cu majoritate de 64 voturi contra a 1, fiind și 1 abținere.

Președinte, *C.A. Rosetti*

(L.S.A.D)

Secretar, *R. C. Pătărlăgeanu*

Această lege s-a votat de Senat în ședința de la 17 decembrie anul 1877 și s-a adoptat cu majoritate de 26 voturi contra a 2.

Vicepreședinte, *D. Brătianu*

(L.S.S)

Secretar, *Ștefan Belu*

Facem cunoscut și ordonăm ca cele de față investite cu sigiliul Statului și trecute în Monitorul Oficial, să fie adresate autorităților administrative și judiciare, spre a le înscrie în registrele lor și a le observa întocmai, iar miniștrii Noștri secretari de Stat la Departamentele de Război și acel de Justiție sunt însărcinați cu aducerea la îndeplinire a decretului de față.

Dat în București, la 29 decembrie 1877.

(L.S.St.)

Carol

Ministru de Justiție,
E. Stătescu

Ministru de Război,
Ad-interim *I.C. Brătianu*

* * *

Nr. 1349
Înalt Decret-lege

CAROL I,

Prin grația lui Dumnezeu și voința națională, Rege al României

La toți de față și viitori, sănătate!

Asupra raportului ministrului Nostru secretar de Stat la Departamentul de Război cu nr. 5850, pe lângă care Ne supune spre sancționare, Legea pentru adăugarea unor aliniate la art. 1 din Legea pensiilor militare în timpul campaniei, promulgată la 29 decembrie 1877, votată de Corpurile Legiuitoare.

În virtutea art. 93 din Constituție
Am sancționat și sancționăm
Am promulgat și promulgăm,
ce urmează:

LEGE¹³

Articol unic. La art. 1 din Legea pensiilor promulgată la 4 ianuarie 1878, se adaugă următoarele aliniate:

„Militarii și asimilați de orice grad, rămași infirmi din cauza serviciului comandat în timp de pace, vor beneficia de aceeași pensie ca și aceia ale căror drepturi decurg din evenimentele războiului; fără sporul de a cincea parte, care se dă numai în timp de campanie”.

„Aceleași drepturi vor avea și familiile celor morți din cauza serviciului comandat în timp de pace”.

„În ambele cazuri, infirmitatea sau moartea va trebui să fie constatată ca provenind în adevăr din cauza serviciului”.

Această Lege s-a votat de Adunarea Deputaților în ședința de la 1 aprilie 1886 și s-a adoptat cu unanimitate de 50 de voturi, fiind și 10 abțineri.

Vicepreședinte, *G. Chițiu*

(L.S.A.D.)

Secretar, *C. I. Zamfirescu*

Această lege s-a votat de Senat în ședința de la 4 aprilie 1886 și s-a adoptat cu unanimitate de 49 voturi.

Președinte, *D. Ghika*

(L.S.S.)

Secretar, *Ap. Mănescu*

Facem cunoscut și ordonăm, ca cele de față, investite cu sigiliul Statului și trecute în Monitorul Oficial, să fie adresate autorităților administrative și judiciare, spre a le înscrie în registrele lor și a le observa întocmai, iar miniștrii Noștri secretari de Stat la Departamentele de Război și Justiție sunt însărcinați cu aducerea la îndeplinire a acestui decret.

Dat în București, la 16 aprilie 1886.

(L.S.St.)

CAROL

Ministru secretar de Stat
la Departamentul de Război
General *A. Angelescu*

Ministru secretar de Stat
la Departamentul de Justiție,
Eug. Stănescu

Carol I (1866-1914)

Raportul D-lui ministru de Război către M.S. Regele

Sire,

Corpurile Legiuitoare votând Legea pentru adăugirea unor aliniate la art. 1 din Legea pensiilor militare din timpul campaniei promulgată la 29 decembrie 1877, am onoarea a o prezenta Majestății Voastre, spre sancționare.

Sunt cu cel mai profund respect,

Sire

Al Majestății Voastre,

Prea plecat și prea supus servitor,

Ministru secretar de Stat
la Departamentul de Război,
General *A. Angelescu*

Nr. 5850
1886, 16 aprilie.

* * *

Nr. 2036

ÎNALT DECRET¹⁴

CAROL I,

Prin grația Lui Dumnezeu și voința națională, Rege al României.

La toți de față și viitori sănătate:

Asupra raportului ministrului Nostru secretar de Stat la Departamentul de Război, cu nr. 3926;

Văzând jurnalul Consiliului de Miniștri cu nr. 3 din ședința de la 10 iunie 1886;

Având în vedere Legea de la 16 aprilie 1886,

Am decretat și decretăm ce urmează:

Art. 1. Ofițerii și asimilații rămași infirmi din cauza unui serviciu comandat, în timp de pace, au drept la o pensie egală cu solda întreagă (fără accesorii), convenită gradului ce aveau în momentul când au dobândit infirmitatea.

Numai infirmitățile care îl fac improprii serviciului militar, dau drept la această pensie.

Art. 2. Gradele inferioare în aceeași categorie, au drept la pensie astfel:

Subofițerii, la 360 lei pe an;

Caporalii, la 300 lei pe an;

Soldații, la 240 lei pe an.

Aceia care vor dobândi drepturi și la alte pensii, de pe decorațiile sau medaliile acordate, pentru acestea din urmă vor primi pensiile numai pe jumătate.

Art. 3. Aceste pensii se acordă și familiilor celor morți din cauza serviciilor comandate și sunt reversibile asupra văduvelor, până la moartea sau remăritarea lor și asupra copiilor până la majorat, astfel:

a) Văduvei cu unul sau mai mulți copii, pensia întreagă;

b) Văduvei fără copii, jumătate din pensie;

c) Orfanii când sunt doi sau mai mulți, primesc pensia convenită tatălui lor; când e un singur orfan, acesta primește jumătatea pensiei, până la majorat.

Art. 4. În cazul că militarul nu lasă văduvă, nici copii, pensia convenită, se va servi tatălui infirm sau mamei fără mijloace de existență.

Dacă militarul lasă văduvă fără copii și părinți fără mijloace de existență, atunci pensia se împarte în două, între văduvă și părinți.

Art. 5. Orfanii militarilor morți din cauza serviciului, au drept să fie crescuți în institutele de educație și de instrucție ale Statului; în acest caz Statul beneficiază de pensia convenită lor, pe timpul cât vor fi întreținuți în institute.

Art. 6. Militarul devenit infirm, văduva, orfanul sau părintele militarului mort din cauza serviciului comandat, spre a-și valora dreptul la aceste pensii, vor îndrepta cererile lor, șefului de corp sau de serviciu, sub ale cărui ordine se găseau în momentul când a devenit infirm sau a încetat din viață.

Acesta singur sau este îndreptățit ca, luând avizul medicului militar al corpului sau al unui serviciu ce s-ar găsi mai apropiat, precum și informațiile ce va crede de la camarazi sau alte persoane, să înainteze și să sprijine cererea, arătând toate împrejurările din care să reiasă că infirmitatea sau moartea a provenit în adevăr din cauza serviciului.

Raportul șefului de corp sau de serviciu, împreună cu certificatul medical, precum și orice alte acte sau declarații asupra cazului de infirmitate sau deces, le înaintează pe calea ierarhică comandantului corpului de armată respectiv, care la rândul său, dacă crede necesar, completează informațiile și trimite ministerului, toate actele dându-și părerea.

Dacă cererea este pentru un infirm, îl trimite vizitei unei comisii medicale, compusă din medicul șef al corpului de armată și alți doi medici militari din localitate, spre a constata infirmitatea și de a declara în consecință, prin proces-verbal, gradul infirmității și imposibilitatea militarului de a mai continua serviciul

Generalul Alexandru Angelescu,
ministru de Război
între 21 februarie 1886
și 4 noiembrie 1887

în activitate, precum și că nu-și mai poate agonisi hrana, când este vorba de grade inferioare.

Art. 7. Ministerul de Război cercetând actele și consultând și Consiliul Superior Medical, în ce privește certificatele medicale, care constată cauzele morții sau ale infirmității, acordă pensiile cuvenite militarilor grade inferioare sau familiile lor, conform art. 2 și 3, eliberându-le titluri de pensie; iar pentru ofițeri, dacă ministerul găsește că pensia este meritată, referă detaliat cazul Consiliului de Miniștri cerându-le avizul. Când acest aviz este pentru acordarea pensiei, ministerul înapoiază actele comandantului Corpului de Armată, spre a le trimite înaintea Consiliului de Anchetă de Reformă conform cu dispozițiile Legii și regulamentului asupra poziției ofițerilor; dacă Consiliul de Anchetă se pronunță pentru reformă, ofițerul este trecut în această poziție prin decret, în urma căruia Ministerul de Război eliberează titlul de pensie.

Art. 8. Orice procedură, alta, decât cea stabilită prin acest Regulament, nu dă drept la acordarea pensiei solicitată.

Art. 9. Ministrul Nostru secretar de Stat la Departamentul de Război este însărcinat cu executarea acestui decret.

Dat în București, la 18 iunie 1886.

CAROL

Ministru secretar de Stat la Departamentul de Război
General *A. Angelescu*

* * *

Raportul D-lui Ministru de Război către M.S. Regele

Sire,

Corpurile Legiuitoare votând și adoptând Legea pentru pensiile militare, subsemnatul are onoarea de a ruga pe Majestatea Voastră să binevoiască a semna decretul alăturat, pentru sancțiunea și promulgarea acestei legi.

Sunt, cu cel mai profund respect,

Sire

Al Majestății Voastre,

Prea plecat și prea supus servitor,

Ministru de Război,
General *G. Manu*

Nr. 4125

1889, mai 30

CAROL I,

Prin grația lui Dumnezeu și voința națională,

Rege al României

La toți de față și viitori, sănătate!

Corpurile Legiuitoare au adoptat
și Noi sancționăm ce urmează:

LEGE

pentru pensiile militare¹⁵

TITLUL I

Despre drepturile la pensie

Art. 1. Ofițerii, asimilații lor și funcționarii civili în serviciul armatei au dreptul la o pensie de retragere în condițiile următoare:

a) După un serviciu de 18 ani împliniți, și având vârsta de 46 ani ofițerii inferiori, și 50 de ani ofițerii superiori și funcționarii civili;

b) După un serviciu de 30 de ani împliniți, ofițerii și asimilații lor, de orice grad, oricare le ar fi vârsta;

c) Ofițerii și asimilații lor, de orice grad, rămași infirmi, și nu din cauza serviciului, dar din cauze independente de voința lor, oricare le-ar fi vârsta;

d) Retragerea din oficiu se dă în conformitate cu Legea poziției ofițerilor.

În timp de război, retragerea la pensie este suspendată.

Art. 2. Cuantumul pensiei la care au drept ofițerii, asimilații și funcționarii se stabilește astfel:

a) Pentru un serviciu de 18 ani împliniți, pensia va fi egală cu 1/2 din solda de mijloc a gradului ce va fi avut în cei doi ani de serviciu;

b) Pentru fiecare an servit mai mult de la 18 la 25 de ani, va primi peste cuantumul fixat un adaus de 1/30 din solda gradului ce are în momentul retragerii;

c) Pentru un serviciu de 25 de ani împliniți, pensia va fi de 3/4 din solda de mijloc a gradului ce a avut în cei doi ani de serviciu; iar acei care și după 25 de ani continuă serviciul, va primi peste cuantumul fixat un adaus de 1/60 din solda gradului ce avea în momentul retragerii, pentru fiecare an servit în plus peste cei 25 ani până la 40 ani de serviciu, fără însă să treacă suma de 900 lei lunar, maximum de pensie.

d) Cuantumul pensiei se stabilește după solda propriu-zisă, fără accesorii.

Art. 3. Reținerea pentru alimentarea fondului pensiilor la pensiile militare se fixează de la 5 la 10%.

Art. 4. Timpul servit în campanie de către ofițeri, asimilați sau funcționari se va socoti îndoit la lichidarea pensiilor.

Art. 5. Ofițerii, asimilații și funcționarii civili ai serviciului armatei, care vor demisiona înainte de a

împlini termenul de pensie, servind în urmă în funcții civile, se vor asimila între pensionarii civili după legea acestora, socotindu-li-se anii serviți în armată.

Asemenea și militarii care vor fi servit în funcții civile se vor asimila între pensionarii militari conform acestei legi, socotindu-li-se anii serviți în funcții civile.

Art. 6. Ofițerii, asimilații și funcționarii armatei, rămași infirmi din cauze independente de voința lor și în neputință a mai face vreun serviciu, au drept, dacă au servit 10 ani, la o pensie egală cu 3/8 din solda gradului ce aveau în momentul când s-a constatat că nu mai pot continua serviciul.

Acest cuantum de 3/8 se va mări de la 10 la 18 ani de serviciu cu un spor de 1/70 pe fiecare an din solda gradului ce avea militarul în momentul când s-a constatat că nu mai poate continua serviciul.

Art. 7. Deosebit de pensiile convenite militarilor în retragere ca recompensă a unui serviciu credincios, se va putea înainta odată cu retragerea la gradul imediat superior în condițiile legilor de înaintare și a poziției ofițerilor, fără ca acestea să influențeze asupra cuantumului pensiei.

TITLUL II

Despre drepturile urmașilor

Art. 8. Văduva ofițerului, asimilatului și funcționarului în serviciul armatei, încetat din viață, și care nu are copii, va primi jumătate din pensia convenită soțului său până la a ei remăritare sau încetarea din viață.

Dacă văduva are copii minori născuți legitimi cu soțul ce a avut drept la pensie, ea va primi pensia întreagă convenită soțului ei până la remăritare, încetare din viață sau la majoratul celui din urmă copil.

Dacă văduva cu copii se va remărita sau va înceta din viață, pensia pentru minori se va reduce cu 1/4 dacă sunt mai mulți și cu 1/2 dacă este numai unul; aceștia continuă a primi pensia până la majorat sau până la căsătorie, dacă aceasta are loc înaintea majoratului.

Art. 9. Când, din diferite cauze, copii minori ai pensionarului s-ar pune sub o altă tutelă de cât aceea a văduvei lor mamă, atunci pensia se va împărți între mamă și copil când este unul; iar când sunt doi sau mai mulți, copiii primesc 3/4 din pensie și mama restul de 1/4, însă în condițiile stipulate la art. 8.

Orfanii ofițerilor, asimilaților și funcționarilor armatei, cu drept la pensie, au drept, dacă sunt mai mulți, la 3/4 din pensia tatălui lor, iar dacă este numai unul, la jumătate.

Copiii din diferite căsătorii au drept egal la pensia decedatului lor tată, iar văduva în acest caz va lua numai 1/4 din pensie.

Art. 10. Copiii orfani ai ofițerilor, asimilaților și funcționarilor armatei, încetați din viață, au dreptul încă să fie primiți de preferință în școlile militare ale Statului gratis, dacă satisfac condițiile de admitere; în acest caz, diferența ce va prisosi din pensia lor se va capitaliza de tutore spre a le servi ca dotă dacă sunt fete sau pentru continuarea studiilor, după încetarea dreptului la pensie, dacă sunt băieți.

În regulamentul acestei legi se va prevedea modul de plată și de depunere a restului de pensie rămas disponibil de la asemenea orfani.

Art. 11. Văduva ofițerului, asimilatului și funcționarului armatei, căsătorită pe când bărbatul se afla la pensie, nu are dreptul la pensie decât dacă a trăit în căsătorie cel puțin 6 ani.

Această restricție cade când ea are copii legitimi cu soțul pensionar, intrând atunci în drepturile văduvei cu copii, căsătorită în timpul serviciului activ.

Art. 12. Văduva și orfanii ofițerului, asimilatului și funcționarului armatei, care a servit 10 ani, are drept la o pensie de 3/8 din solda gradului soțului său ce avea în momentul când a încetat din viață; iar dacă văduva n-are copii, pensia ei se reduce la 1/4 din soldă.

Orfanii, dacă sunt mai mulți, au drept la 3/4 din pensie, iar dacă este numai unul la o jumătate.

Această pensie se mărește după cum se prevede la aliniatul II de la art. 6, se reduce și încetează după cazurile prevăzute prin această lege.

TITLUL III

Fondul pensiilor

Art. 13. Fondul din care se vor plăti pensiile hotărâte prin legea de față se alimentează din venituri astfel:

a) Din reținerile de 10% ce se fac asupra lefilor ofițerilor, asimilaților și funcționarilor armatei, fie plățiți și de alte administrații;

b) Din reținerile de 5 până la 10% asupra pensiilor militare;

c) Din reținerile pe o lună a sporului celor înaintați în grad;

d) Din reținerea a jumătate solda pe întâia lună de la ofițerii nou înaintați;

e) Din reținerea sporului pe întâia lună a ofițerilor chemați în activitate sau a jumătate soldă în cazul când a fost în dispoziție fără soldă;

f) Din solda și accesoriile rămase disponibile de la vacanțele [posturile vacante – n.n] de ofițeri, asimilați și funcționarii armatei până la ocuparea lor;

g) Din subvenția ce Statul va da Casei Pensiilor Militare de 400 000 lei pentru fiecare an;

h) Din subvenția de 400 000 lei ce Statul va da de asemenea pe fiecare an, scăzând-o din subvenția ce Statul dă astăzi Casei Pensiilor Civile;

i) Din procentele capitalului disponibil al fondului pensiilor;

j) Din reținerile ce se vor efectua asupra pensiilor vechi, conform art. 22 din prezenta lege.

TITLUL IV

Administrația Casei Pensiilor

Art. 14. Se înființează pe lângă Ministerul de Război, Serviciul Pensiilor Militare, a cărui administrație, sub autoritatea ministerului, este încredințată unui director, ajutat de personalul trebuincios.

Funcționarii acestui serviciu și atribuțiile personalului său se vor prevedea printr-un regulament de administrație publică.

Retribuțiile personalului se vor prevedea în bugetul pensiilor.

Directorul și ajutoarele sale sunt considerați ca funcționari ai Statului, în serviciul armatei și se numesc prin Decret Regal, după recomandarea ministrului de Război.

Art. 15. Casa de Depuneri și Consemnațiuni este însărcinată cu încasarea veniturilor ce alimentează fondul pensiilor militare.

Plata pensiilor și cheltuielilor ce se suportă de fondul pensiilor se face prin mandate eliberate de ministrul de Război, în București, la casierul casei de depuneri, și în județe la casierii generale ale Statului.

Art. 16. Serviciul Pensiilor are un buget separat al său, pregătit și votat în fiecare an, o dată cu bugetul Statului, în condițiile și formalitățile prevăzute pentru acestea. În buget se vor prevedea alocații spre a face față pensiilor acordate eventual în cursul exercițiului.

Gestiunea bugetară și administrația fondurilor Serviciului Pensiilor Militare sunt supuse controlului Înaltei Curți de Conturi.

Art. 17. Ministerul de Război va depune la începutul fiecărei sesiuni legislative un anuar de toți pensionarii și un tablou nominal de personalul retras în cursul anului și cuantumul acordat fiecăruia.

TITLUL V

Despre lichidare și pierderea dreptului la pensie

Art. 18. Înscrierile între pensionarii militari a ofițerilor, asimilaților și funcționarilor, precum și a văduvelor și orfanilor se fac de ministrul de Război, care

acordă retragerea și fixează cuantumul pensiei conform acestei legi. Decizia va fi supusă Regelui prin decretare și publicată în Monitorul Oficial.

Art. 19. Cererile de pensie vor fi adresate la Ministerul de Război însoțite de următoarele acte:

a) Certificatul Curții de Conturi constatator de numărul anilor serviți și salariul ce a primit în cei doi ani din urmă;

b) Certificatul autorității respective constatator motivelor retragerii;

c) Văduva va prezenta, pe lângă actul de la lit. a, extractul de moarte [certificatul de deces – n.n.] de la ofițerul civil al soțului, actul de căsătorie, având copii, actele de nașterea lor și certificatul tribunalului de reglementarea tutelei;

d) Copiii ce vor cere pensia tatălui vor prezenta actul de la lit. a), actul de naștere și extractul de moarte.

Actele cerute de la ofițerul stării civile neexistând, se vor putea face conform regulilor dreptului comun.

Art. 20. Pensionarul care va primi o funcție retribuită de Stat este dator a opta între pensie și solda acelei funcției.

În cazul când ar fi optat pentru solda funcției, el continuă a primi numai acea soldă până la ieșirea din funcție, când va reprimi vechea pensie fără drept de vreo sporire.

Art. 21. Dreptul de a dobândi sau de a se bucura de pensie se pierde prin împrejurările care fac a ridica exercițiul drepturilor politice, precum și cazurile prevăzute de legea penală.

TITLUL VI

Dispoziții tranzitorii

Art. 22. Această lege se va pune în aplicare de la 1 iulie viitor. Toți militarii retrași, înscriși cu orice pensie și sub orice titlu la Comitetul Pensiilor, trec și completează de la data de mai sus între pensionarii militari.

Comitetul Pensiilor va înainta Ministerului de Război controale nominale de acești pensionari, arătând în dreptul fiecăruia cuantumul pensiei, recompensei naționale, ajutoare viagere etc. și menținând data și decretul când s-a acordat pensia, recompensei naționale, ajutoare viagere etc.

Art. 23. Militarii reglementați la pensie înaintea aplicării acestei legi, cu excepție pentru acei care au făcut Campania din 1877-1878, rămânând supuși la o reținere de 18%, efectuată asupra pensiei cu care s-a înscris fiecare.

Art. 24. Ofițerii retrași la pensie, care au făcut Campania din 1877-1878, au drept de a-și rectifica pensia în condițiile legii de față cu începere de la aplicarea ei.

Art. 25. Cu începere de la 1 iulie viitor, toate sumele înscrise în bugetul datoriei publice, ca recompensă națională etc., pentru persoanele trecute între pensionarii militari, ca și subvențiile la art. 13 al. g) și h) se vor vărsa la Casa de Depuneri pe contul Serviciului Pensiilor Militare.

Art. 26. Dispozițiile legii de față nu ating, nici nu modifică întru nimic drepturile acordate în baza Legilor de la 29 decembrie 1877 și 16 aprilie 1886.

Art. 27. Contestațiile pentru drepturile la pensie după această lege se vor judeca de tribunale conform dreptului comun.

Art. 28. Toate dispozițiile contrare acestei legi de față sunt și rămân abrogate.

Această lege s-a votat de Senat în ședința de la 16 mai 1889, și s-a adoptat cu majoritate de 76 de voturi, contra 1.

Președinte, *I. Em. Florescu*

Secretar, *C. G. Fotin*
(L.S.S.)

Această lege s-a votat de Adunarea Deputaților în ședința de la 26 mai 1889 și s-a adoptat cu majoritate de 82 voturi, contra 7.

Vicepreședinte, *Em. Protopopescu-Pake*

Secretar, *Ulysse Boldescu*
(L.S.A.D)

Promulgăm această lege și ordonăm ca să fie investită cu sigiliul Statului și publicată prin Monitorul Oficial. Dat la București, la 9 iunie 1889.

CAROL

Ministru de Război,
General *G. Manu*

Ministru de Justiție
N.L. Gherasi

19th Century Legislation regarding the Military Pensions

Veronica Bondar, Ph.D.

Abstract: After the modern army was established, it was needed a legal frame in order to settle rules regarding the servicemen and their survivors situation in case of infirmities, getting old or death. Both Alexandru Ioan Cuza and Carol I adopted laws in the military pensions domain.

Keywords: Alexandru Ioan Cuza, Carol I, military pension, survivors, 1862, 1877, 1886, 1889